

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการดำเนินงานวิจัยรูปแบบผสมผสาน ระหว่าง การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือวิจัย
- 3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.5 ขอบเขตการวิจัย
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

3.1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

3.1.1.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก คือ การเก็บข้อมูลเบื้องต้น จากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเป็นผู้ลงพื้นที่วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ประกอบการสังเกต (Observation Method) ด้วยตนเองจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key information) โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เจ้าอาวาสวัด และผู้จัดการโรงงานอุตสาหกรรม โดยใช้คำถามปลายเปิด เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการขยะชุมชนภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นกระบวนการสร้าง แผนที่ทิศทางการวิจัย (Research Mapping) ระหว่างผู้วิจัยกับชุมชน เพื่อสร้างการรับรู้ในสถานภาพ ศักยภาพ องค์ความรู้ของพื้นที่วิจัย และปัญหาของพื้นที่วิจัยร่วมกัน เป็นการเพิ่มขีดความสามารถ (Capacity Building) โดยใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถนำเอาข้อมูลเบื้องต้นจากพื้นที่วิจัยมาพัฒนาเป็นโจทย์วิจัย ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2.1

3.1.1.2 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ การศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ได้แก่ วิธีการแห่งศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

นโยบาย แผนแม่บทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ได้แก่ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564 แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564) ข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ได้แก่ ปริมาณและอัตราขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น พ.ศ. 2551-2559 ปริมาณและอัตราขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น (ปริมาณที่ถูกกำจัด-ถูกนำมาใช้ประโยชน์) ปี 2551-2559 ลำดับจังหวัดที่มีปัญหาขยะมูลฝอยตกค้าง ในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง พ.ศ. 2559 ลำดับจังหวัดที่มีวิกฤตปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย พ.ศ. 2559 พื้นที่ที่มีศักยภาพในการแปรรูปขยะ มูลฝอยโดยการคัดแยก เพื่อผลิตเชื้อเพลิง (RDF) และพื้นที่เหมาะสมเป็นศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนของจังหวัด

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2561 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกรอบแนวคิดอันนำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างรูปแบบและพัฒนากลไก กฎหมายการบริหารจัดการขยะชุมชนที่เหมาะสมกับเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2.2 และ 2.3

3.1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การเก็บข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยและทีมศึกษานิเทศศาสตร์เป็นผู้ลงพื้นที่วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) จาก 9 หมู่บ้าน จำนวน 100 คน ประกอบด้วย บ้านวังชมพูบ้านเกาะรากเสียด บ้านมอเสียด บ้านคลองแต้ว บ้านไหล่ประดา บ้านใหม่พัฒนา บ้านเกาะรากเสียดใน บ้านแสงตะวัน และบ้านวังเพชร เป็นกระบวนการเข้าถึงชุมชน รู้จักวิเคราะห์ชุมชนที่แท้จริงผ่านกระบวนการเรียนรู้ชุมชน (Social Lab) ที่มีการกระตุ้นให้ชุมชนได้แสดงถึงข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการ และสมรรถนะของพื้นที่วิจัย ทั้งนี้ เป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้ชุมชนสนใจในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้วิจัยในนามมหาวิทยาลัยกับชุมชน ซึ่งทำให้เกิดวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วมผ่านแบบสอบถาม

เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของประชาชน เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2.1

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประกอบด้วย ประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เจ้าอาวาสวัด และผู้จัดการโรงงาน อุตสาหกรรม

3.2.2 การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย ประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบกลุ่ม (Cluster sampling) จาก 9 หมู่บ้าน จำนวน 100 คน ประกอบด้วย บ้านวังชมพู บ้านเกาะรากเสียด บ้านมอเสียด บ้านคลองแก้ว บ้านไหล่ประดา บ้านใหม่พัฒนาบ้านเกาะราก เสียดโน บ้านแสงตะวัน และบ้านวังเพชร

3.3 เครื่องมือวิจัย

3.3.1 การค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Method) ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีที่ เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน นโยบาย แผนแม่บท ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ขยะชุมชน ข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ ชุมชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน

3.3.2 การสังเกต (Observation Method) ได้แก่ การเข้าไปสังเกตพฤติกรรมของ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลวิธีการบริหารจัดการขยะในสถานที่ต่างๆ เช่น คริวเรือน โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล วัด โรงงานอุตสาหกรรม

3.3.3 การสัมภาษณ์ (Interview Method) ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key information) ตามข้อ 3.2.1 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อเก็บ ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้ข้อคำถามดังต่อไปนี้

3.3.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

3.3.3.2 วิธีการและปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

3.3.3.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

3.3.4 แบบสอบถาม (Questionnaire Method) ได้แก่ การใช้แบบสอบถามสอบ (Questionnaire) เก็บข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามข้อ 3.2.2 โดยในแบบสอบถามจะมี 7 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของชุมชน

ส่วนที่ 3 ความรู้ ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน

ส่วนที่ 5 พฤติกรรม ปัญหา ความต้องการ และรูปแบบการบริหารจัดการขยะชุมชน

ส่วนที่ 6 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหาร

ส่วนตำบล

ส่วนที่ 7 ความต้องการจัดการขยะมูลฝอย

3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.4.1 ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยด้วยตนเอง ในความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อคำถาม และความตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์ ตัวแปร และสมมติฐานการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องของการพิมพ์ การจัดหน้าเรียงหน้า ตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับคำชี้แจง

3.4.2 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษบา หินเธาว์ หัวหน้าชุดโครงการวิจัยการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อขับเคลื่อนนโยบายการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

3.5 ขอบเขตการวิจัย

3.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน นโยบาย แผนแม่บท ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ

3.5.2 ขอบเขตพื้นที่ ศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

3.5.3 ขอบเขตด้านเวลา ได้แก่ วันที่ 1 พฤษภาคม - ธันวาคม 2560 นอกจากนี้ยังกำหนดตารางแผนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 7 ขอบเขตด้านเวลาการดำเนินการวิจัย

ปี	กิจกรรม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
2560	ทบทวนวรรณกรรม						→	→					
2560	ลงพื้นที่เก็บข้อมูล							→	→				
2560	บทที่ 1 และบทที่ 2								→	→			
2560	บทที่ 3										→	→	
2560	บทที่ 4											→	→
2560	บทที่ 5	→	→										
2561	สรุปผลการวิจัย			→	→								

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จะใช้วิธีการอธิบายในลักษณะพรรณนา

3.6.2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จะใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยวิธีคำนวณหาค่าเฉลี่ยประกอบวิธีการอธิบายในลักษณะพรรณนา